

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 21.2.2023
COM(2023) 100 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Tranziția energetică a sectorului pescuitului și acvaculturii din UE

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Tranziția energetică a sectorului pescuitului și acvaculturii din UE

1. Introducere

Creșterea prețurilor energiei în 2022 a fost exacerbată de invadarea nejustificată și neprovocată a Ucrainei de către Rusia. Aceste prețuri ridicate au afectat cetățenii și întreprinderile din întreaga Uniune Europeană, în special pe cele care depind în mare măsură de energie. Ca parte a răspunsului său, UE a adoptat planul REPowerEU¹ pentru: (i) a reduce dependența UE de combustibilii fosili prin economii de energie; (ii) a diversifica aprovizionarea; și (iii) a înlocui rapid combustibilii fosili cu alternative din surse regenerabile și care au emisii scăzute de dioxid de carbon.

Energia este unul dintre principalele elemente de cost din sectorul pescuitului și acvaculturii din UE. Creșterea prețurilor energiei a provocat o creștere de peste două ori a prețurilor combustibilului diesel marin în 2022, comparativ cu prețurile medii din 2021. Acest lucru a condus, la rândul său, la creșterea costurilor operaționale pentru flota de pescuit, costurile cu energia crescând de la 13 % din venituri în 2020 la aproximativ 35 % în 2022², situație care a creat o presiune enormă asupra viabilității economice a flotei UE și a activităților de acvacultură. Se estimează că profiturile nete ale flotei de pescuit a UE au scăzut de la +218 milioane EUR în 2021 la -430 de milioane EUR în 2022, ceea ce reprezintă o scădere dramatică generată de creșterea prețurilor combustibililor. În acest context, aproximativ 40 % din flota de mici dimensiuni, 66 % din flota de mari dimensiuni și 87 % din flota de pescuit în larg nu a fost profitabilă la nivelurile prețurilor la energie din 2022. Analiza a arătat, de asemenea, că o creștere de 10 eurocenți a prețului combustibilului reduce profitul anual brut al întregului sector al pescuitului din UE cu 185 de milioane EUR.

Ca urmare a acestei dependențe de combustibil, o parte semnificativă a flotei de pescuit a UE nu a fost capabilă să își acopere costurile operaționale³ în 2022, ceea ce a determinat multe nave să rămână în port. Și pentru acvacultură, creșterea prețurilor energiei reprezintă o amenințare la adresa profitabilității și a viabilității – atât direct, prin creșterea costurilor cu energia, cât și indirect, prin creșterea prețurilor la furaje și a altor costuri ale factorilor de producție. Prin urmare, o mare parte din sectorul pescuitului și acvaculturii a trebuit să se bazeze pe sprijinul financiar oferit de statele membre ale UE și pe instrumentele financiare puse la dispoziție la nivelul UE⁴ pentru a-și continua operațiunile.

¹ COM(2022) 230 final.

² În mai multe segmente ale flotei UE, în special în cele care utilizează metode de pescuit energointensive, costurile combustibililor au reprezentat mai mult de jumătate din valoarea debarcărilor în 2022.

³ Comitetul științific, tehnic și economic pentru pescuit, *The 2022 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet* (Raportul economic anual 2022 privind flota de pescuit a UE) (CSTEP 22-06), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, doi: 10.2760/120462.

⁴ Cadrul temporar de criză (C/2022/1890), Regulamentul (UE) 2022/1278 și Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/500 a Comisiei.

Aceste circumstanțe excepționale au scos la iveală vulnerabilitatea structurală a rezilienței economice și a sustenabilității sectorului pescuitului și acvaculturii din UE. Această vulnerabilitate este cauzată de nivelul ridicat de intensitate energetică a sectorului și de dependența sa de combustibilii fosili. Având în vedere actualul context geopolitic incert, se preconizează că prețurile energiei vor rămâne deopotrivă ridicate și volatile, amenințând din nou sustenabilitatea socială, economică și ecologică a sectorului. Situația indică, de asemenea, necesitatea de a reduce dependența de combustibilii fosili și de a trece la surse de energie regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon cât mai curând posibil, în conformitate, de asemenea, cu una dintre ambițiile Pactului verde european⁵ de a atinge neutralitatea climatică în UE până în 2050.

Pescarii și operatorii din domeniul acvaculturii au început să își reducă intensitatea energetică în perioada 2009-2014, dar progresele pe care le-au înregistrat au stagnat în ultimii ani⁶. Prin urmare, este necesar să se accelereze tranziția energetică printr-o abordare mai coordonată la nivelul UE, contribuind astfel și la obiectivele mai ample ale Pactului verde european și ale strategiilor sale, inclusiv ale Strategiei „De la fermă la consumator”⁷ și ale Comunicării privind economia albastră durabilă⁸.

În plus, această tranziție energetică face parte integrantă din punerea în aplicare a politicii comune în domeniul pescuitului (PCP)⁹ și este pe deplin aliniată la Orientările strategice ale Comisiei pentru o acvacultură mai sustenabilă și mai competitivă (orientările privind acvacultura)¹⁰. De asemenea, tranziția energetică va reduce impactul global al activităților de pescuit și acvacultură asupra ecosistemelor marine, a poluării și a schimbărilor climatice prin reducerea nivelurilor de emisii de gaze cu efect de seră (GES) în sectorul pescuitului și acvaculturii¹¹. Într-adevăr, Comunicarea privind funcționarea PCP¹², care este publicată împreună cu prezenta comunicare¹³, subliniază că asigurarea eficienței energetice și a utilizării eficiente a resurselor este unul dintre principalii factori pentru punerea în aplicare eficace a activităților de pescuit și acvacultură sustenabile și profitabile.

Comisia, în parteneriat cu toate părțile interesate, urmărește să intensifice eforturile colective privind tranziția energetică printr-o abordare mai cuprinzătoare și mai coordonată. Această

⁵ COM(2019) 640 final.

⁶ Datele colectate în temeiul cadrului UE pentru colectarea de date indică faptul că activitățile de pescuit din UE și-au redus intensitatea consumului de combustibil (și anume consumul de combustibil pe tonă de debarcări) cu peste 15 % în perioada 2009-2014, dar această tendință a stagnat de atunci.

⁷ COM(2020) 381 final.

⁸ COM(2021) 240 final.

⁹ Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 privind politica comună în domeniul pescuitului.

¹⁰ COM(2021) 236 final. Orientările strategice pentru o acvacultură mai sustenabilă și mai competitivă în UE pentru perioada 2021-2030 includ acțiuni legate de tranziția energetică a sectorului, cum ar fi: (i) identificarea unei metode de referință pentru determinarea amprente de carbon și a impactului producției din acvacultură asupra ecosistemelor; sau (ii) cartografierea bunelor practici la nivel guvernamental și industrial, care acoperă: eficiența energetică și reducerea amprente de carbon.

¹¹ Gephart, J.A., Henriksson, P.J.G., Parker, R.W.R. et al. „Environmental performance of blue foods”. *Nature*, Vol. 597, 2021, pp. 360-365. <https://doi.org/10.1038/s41586-021-03889-2>.

¹² COM(2023) 103.

¹³ Și împreună cu Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – „Punerea în aplicare a Regulamentului privind OCP” [COM(2023) 101] și cu „Planul de acțiune al UE: protejarea și refacerea ecosistemelor marine pentru un pescuit sustenabil și rezilient” [COM(2023) 102].

abordare răspunde, de asemenea, uneia dintre propunerile privind schimbările climatice și mediul prezentate de cetățenii europeni în cadrul Conferinței privind viitorul Europei¹⁴ și ține seama și de opiniile colectate în timpul cererii de contribuții¹⁵.

Prin urmare, prezenta comunicare propune o abordare coerentă a acțiunilor, care vizează:

- consolidarea performanței socioeconomice și a rezilienței sectorului pescuitului și acvaculturii din UE;
- atingerea obiectivelor PCP de a garanta că pescuitul în UE este sustenabil din punct de vedere social, economic și ecologic;
- obținerea unui sector al acvaculturii sustenabil, neutru din punct de vedere climatic și competitiv, în conformitate cu obiectivele stabilite în orientările privind acvacultura adoptate de Comisie în mai 2021; precum și
- asigurarea faptului că sectorul contribuie la ambițiile UE în materie de climă, biodiversitate, sănătate și reducere a poluării pentru 2030 și 2050¹⁶ și că poate valorifica oportunitățile de piață rezultate.

Realizarea acestor obiective necesită o strategie coerentă și sistemică a UE, care să se concentreze pe un parteneriat care să reunească toate părțile interesate relevante și să se adapteze la evoluțiile actuale din domeniul tehnologiei, al surselor de energie și al infrastructurii.

Prezenta comunicare prezintă un cadru favorabil pentru tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE prin identificarea și abordarea barierelor și prin crearea unor structuri de cooperare pe termen lung în acest domeniu.

2. Dependența energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii

În prezent, majoritatea navelor de pescuit se bazează pe combustibilul pentru motoare diesel navale pentru operațiunile lor, deși navele mai mici pot utiliza benzină. În total, flota UE a consumat peste 1,9 miliarde de litri de combustibil pentru motoare diesel navale în 2020 pentru a captura și a debarca 4,05 milioane de tone de pește, estimate la 6,3 miliarde EUR la prima vânzare. Acest consum de combustibil a generat emisii directe de aproximativ 5,2 milioane de tone de CO₂. Înainte ca prețurile combustibililor să atingă niveluri record în primele 9 luni ale anului 2022, costurile energiei au reprezentat, în medie, aproximativ 13 % din veniturile din activitățile de pescuit din UE, deși cu diferențe substanțiale între diferitele segmente de flotă^{17,18}. În unele segmente, cum ar fi traulerele, cheltuielile cu energia au reprezentat peste un sfert din

¹⁴ Anexa la COM(2022) 404 final privind cele șase propuneri ale Conferinței privind schimbările climatice și mediul, în cadrul căreia Comisia a propus inițiativa spre a fi luată în considerare ca un nou domeniu de acțiune.

¹⁵ Cererea de contribuții a fost deschisă pentru formularea de observații în perioada cuprinsă între 7 noiembrie 2022 și 5 decembrie 2022 https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13619-EU-fisheries-and-aquaculture-energy-transition_ro.

¹⁶ În concordanță cu Pactul verde european, cu REPowerEU, cu pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55” privind clima și cu Strategia privind biodiversitatea și strategia „De la fermă la consumator”.

¹⁷ Pe baza datelor economice din 2019 colectate în temeiul cadrului UE pentru colectarea de date [Regulamentul (UE) 2017/1004]. Prețurile combustibililor maritimi au crescut cu 48 % în perioada 2020-2021 și au crescut și mai mult, atingând niveluri record, în 2022, cu valori de vârf cu mult peste 1,00 EUR pe litru. În primele 9 luni ale anului 2022, prețul mediu al combustibililor maritimi a fost de aproximativ 1,00 EUR pe litru, mai mult decât dublul prețului mediu din 2021.

¹⁸ Dovezile științifice indică faptul că emisiile totale de CO₂ ale produselor pescărești și de acvacultură variază între 1,09 kg CO₂echivalent și 20,31 kg CO₂echivalent pe kilogram de produs comestibil (Gephart et al., 2021).

venituri în 2019, acestea fiind deosebit de vulnerabile la creșterea prețurilor combustibililor. Începând din 2009, flota de pescuit a UE și-a redus consumul de combustibil pe kg de pește debarcat cu peste 15 %, dar aceste reduceri au stagnat în ultimii ani și se ridică în prezent la aproximativ 0,5 litri de combustibil pe kg de pește debarcat¹⁹.

În funcție de tipul de acvacultură, energia este necesară pentru o serie de scopuri diferite. În acvacultura marină, energia poate fi necesară sub formă de combustibil pentru alimentarea navelor de servicii. În acvacultura în ape dulci, energia este necesară sub formă de energie electrică pentru sistemele de alimentare, pompele de apă, instrumentele de control la distanță, pentru a monitoriza condițiile de creștere și pentru a recircula/curăța apa²⁰. Ponderea costurilor pentru consumul de energie diferă foarte mult atât în funcție de tipul de specii cultivate, cât și în funcție de tehnica de producție utilizată. De exemplu, costurile energiei în acvacultura de midii din UE variază între 3 % din costurile totale ale operațiunilor care utilizează plute de midii și 14 % din costurile totale ale operațiunilor care utilizează paragat de midii. În acvacultura de păstrăv curcubeu din UE, care reprezintă peste jumătate din producția acvicolă de apă dulce a UE, costurile variază de la un procent aproape neglijabil în operațiunile care utilizează cuști de păstrăvi, până la 8 % din costurile totale în bazine lungi (*raceways*) și în rezervoare de păstrăvi²¹. Pentru instalațiile individuale, ponderea costurilor de utilizare a energiei poate fi semnificativ mai mare. Cu toate acestea, cererea de energie și emisiile de gaze cu efect de seră nu rezultă doar direct din instalațiile de producție sau din navele de servicii, ci și indirect din materiile prime, cum ar fi furajele sau alte materii prime. Prin urmare, acvacultura cu furajare este expusă, de asemenea, creșterii costurilor de hrănire ca urmare a creșterii prețurilor energiei.

3. O viziune pentru un pescuit și o acvacultură neutre din punct de vedere climatic

După cum a afirmat președinta von der Leyen în discursul său din 2022 privind starea Uniunii²², calea de urmat pentru tranziția energetică a economiei UE se bazează pe următoarea recomandare: „Nu trebuie să căutăm soluții care să ne ajute doar o vreme, ci să facem o schimbare de paradigmă, să îndrăznim un salt în viitor”. Acum este momentul să se accelereze tranziția către neutralitatea climatică în sectorul pescuitului și acvaculturii prin intermediul tranziției energetice.

Până cel târziu în 2050, sectorul pescuitului și acvaculturii din UE trebuie să fie sustenabil, profitabil din punct de vedere economic și un exemplu global de bună guvernare cu o amprentă neutră a emisiilor de CO₂. În acest sens, UE poate juca, de asemenea, un rol esențial într-un sistem alimentar european durabil și sănătos și poate reduce poluarea și alte presiuni negative asupra ecosistemelor marine și a sănătății umane.

¹⁹ Comitetul științific, tehnic și economic pentru pescuit, *The 2021 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet* (Raportul economic anual 2021 privind flota de pescuit a UE) (CSTEP 21-08), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2021, doi:10.2760/60996.

²⁰ Instituirea sistemului UE de colectare a datelor privind acvacultura în temeiul cadrului UE pentru colectarea de date [Regulamentul (UE) 2017/1004] este încă în curs de elaborare. Acoperirea actuală a datelor nu permite identificarea tendințelor la nivelul UE în ceea ce privește consumul de energie în acvacultură.

²¹ Comitetul științific, tehnic și economic pentru pescuit, *The 2020 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet* (Raportul economic anual 2020 privind flota de pescuit a UE) (CSTEP 20-12), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2020, doi:10.2760/441510.

²² [Discursul din 2022 privind starea Uniunii al președintei von der Leyen \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-summaries/detail/144827?file=144827.pdf).

În conformitate cu PCP, toate stocurile exploatare ar trebui pescuite la nivelul capturii maxime durabile (MSY)²³. Acest lucru ar trebui, la rândul său, să contribuie la prevenirea utilizării excesive a energiei, la îmbunătățirea performanței economice a sectorului și la reducerea impactului negativ asupra ecosistemelor marine. Tehnicile și uneltele de pescuit trebuie să devină moderne, eficiente din punct de vedere energetic, selective și să aibă un impact negativ – sau nesemnificativ – asupra sănătății și biodiversității ecosistemului în general. Modificările aduse proiectului navelor, adoptarea unor echipamente și modele de pescuit eficiente din punct de vedere energetic la bord, cu ajutorul unor surse de energie auxiliare, cum ar fi propulsia cu energie eoliană sau propulsia cu energie solară, vor contribui la creșterea în continuare a eficienței energetice. Aceste schimbări vor fi sprijinite în continuare de noi forme de digitalizare care oferă informații în timp real operatorilor și contribuie la luarea deciziilor în cadrul strategiei de pescuit care se încadrează în domeniul de aplicare al PCP, cum ar fi optimizarea rutelor și a vitezei. Acest lucru va determina sectorul să își reducă în mod semnificativ consumul de energie și să optimizeze costurile, sporindu-i astfel sustenabilitatea și reziliența la șocurile externe.

Combustibilii din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și sursele regenerabile de energie și cu emisii scăzute de dioxid de carbon vor fi alternative pentru navele de pescuit, în funcție de caracteristicile flotei. Printre acești combustibili și surse de energie se numără energia electrică, amoniacul, hidrogenul din surse regenerabile, biogazul durabil, combustibilii sintetici și biocombustibilii durabili²⁴ (inclusiv combustibilii de substituție, cum ar fi biocombustibilii pe bază de alge) și alte surse de energie inovatoare, regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Navele de pescuit la scară mică și navele de servicii pentru acvacultură ar putea fi electrificate și susținute de panouri solare sau de alte surse de energie regenerabilă sau surse de energie principală sau auxiliară fără emisii de carbon sau cu emisii reduse de carbon²⁵. Acolo unde este posibil, motoarele existente pot fi modificate, în timp ce, pe unele segmente, soluția ar putea fi achiziționarea de noi motoare și nave cu emisii scăzute de dioxid de carbon (hibride). Sectorul va beneficia de o infrastructură suficientă de reîncărcare și realimentare în porturi. Pe baza unei abordări cuprinzătoare, va exista o cooperare strânsă în cadrul sectorului pescuitului și acvaculturii din UE pentru a exploata, acolo unde este posibil, „sinergiile începând cu momentul conceperii²⁶”, în special în ceea ce privește adoptarea tehnologiei, producția de energie și utilizarea energiei. Acest lucru necesită o cooperare prealabilă strânsă între toate părțile interesate pentru a asigura sinergii între: (i) sectorul pescuitului și acvaculturii; (ii) constructorii de nave; (iii) infrastructura portuară; (iv) cercetători științifici; (v) sisteme și producători de energie din surse regenerabile bazate pe oceane; (vi) sectorul transportului naval; și (vii) alte sisteme de energie alternativă. Această cooperare va permite valorificarea întregului potențial atât al producției și utilizării energiei din surse

²³ În conformitate cu obiectivele specificate la articolul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 privind PCP.

²⁴ Prevenind totodată efectele negative ale presiunii exercitate de cererea de biocombustibili asupra securității alimentare la nivel mondial ca urmare a schimbării indirecte a utilizării terenurilor și a concurenței dintre culturile produse pentru alimente și biocombustibili, în conformitate cu cadrul stabilit în Directiva (UE) 2018/2001.

²⁵ De exemplu, pentru tractare, navigație, echipamente pentru găsirea peștelui, bucătărie și alimentarea cu energie electrică a cabinei.

²⁶ Conceperea de sisteme, procese și operațiuni în prealabil pentru a identifica interacțiunile dintre diferitele sectoare ale economiei albastre care se completează și se consolidează reciproc, asigurând o cale cuprinzătoare de tranziție energetică.

regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, cât și al implementării unor tehnologii inovatoare compatibile.

Acvacultura din UE se va transforma într-un sector și mai competitiv, inovator și rezilient, în conformitate cu orientările privind acvacultura. Aceasta va juca, de asemenea, un rol esențial în furnizarea de alimente nutritive, sustenabile și sănătoase pentru cetățenii UE. Sectorul acvaculturii va utiliza pe deplin surse regenerabile de energie și cu emisii scăzute de dioxid de carbon pentru a-și alimenta navele și instalațiile de servicii și va asigura, de asemenea, utilizarea unor opțiuni de furaje sustenabile pentru a-și reduce în mod semnificativ amprenta de carbon. Alternativele sustenabile în sectorul acvaculturii și practicile noi (cum ar fi creșterea algelor marine, acvacultura multitrofică integrată și permacultura marină) pot reduce și mai mult consumul de energie al sectorului, emisiile de GES și impactul mai larg asupra mediului. Dezvoltarea sectorului, sprijinită de tranziția energetică, va crea oportunități economice și locuri de muncă, în special în comunitățile rurale și costiere, și va face ca acest sector să devină un model global de referință în materie de sustenabilitate.

Activitățile de pescuit din UE sunt încurajate să continue tendința pozitivă, observată pentru perioada 2009-2019, de reducere a intensității consumului de combustibili prin reducerea consumului de combustibili fosili pe kg de produs debarcat cu cel puțin încă 15 % în perioada 2019-2030. Acvacultura din UE este, de asemenea, încurajată să reducă consumul de combustibili fosili și sursele de energie neregenerabile. Acest obiectiv va fi discutat în continuare pe baza monitorizării datelor provenite din rapoartele economice anuale ale CSTEP²⁷, din orice noi dovezi științifice colectate și în consultare cu părțile interesate.

4. Tehnologii și practici inovatoare pentru tranziția energetică

Modificările practicilor de pescuit și adoptarea de noi tehnologii și modalități de funcționare inovatoare ar trebui să constituie coloana vertebrală a tranziției energetice către neutralitatea climatică în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE. Există două direcții principale de schimbare: (1) creșterea eficienței energetice, inclusiv o scădere a intensității consumului de combustibil și a consumului total de combustibil în acest sector pe termen scurt și mediu; și (2) tranziția de la combustibilii fosili la sursele de energie regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

4.1. Îmbunătățirea eficienței energetice

Îmbunătățirea eficienței energetice reprezintă un prim pas către reducerea dependenței energetice, în special pe termen scurt și mediu. Acest lucru ar trebui să conducă la scăderea globală a cererii de energie în acest sector.

Refacerea și menținerea unor stocuri de pește sănătoase, capabile să asigure MSY, reprezintă un obiectiv-cheie al PCP, precum și un factor esențial pentru reducerea consumului de energie datorită reducerii efortului de pescuit necesar per unitate de captură la niveluri sănătoase de biomasă.

²⁷ Comitetul științific, tehnic și economic pentru pescuit (CSTEP) <https://stecf.jrc.ec.europa.eu/reports/economic>.

În plus, pescarii își pot spori în mod semnificativ eficiența energetică prin adaptări ale navei, ale uneltelor și ale modelelor de pescuit, inclusiv prin: (i) trecerea la trepte de viteză cu o forță de rezistență mai mică sau modificarea corpului acestora, de exemplu prin modernizarea unei probe cu bulb; (ii) trecerea la tehnici de pescuit mai eficiente din punct de vedere energetic și mai sustenabile din punctul de vedere al mediului; (iii) o selecție mai eficientă a locurilor de pescuit și a rutării, precum și reducerea vitezei de croazieră către locurile de pescuit cu ajutorul instrumentelor digitale; și (iv) trecerea la sisteme de propulsie mai eficiente din punct de vedere energetic (de exemplu, montarea de elice care economisesc combustibil sau reducerea cererii de energie a echipamentelor de la bord).

În mod similar, instalațiile pentru acvacultura marină își pot spori eficiența energetică prin adaptări ale navelor lor de servicii. În alte segmente, operatorii pot adapta instalațiile prin adoptarea de echipamente eficiente din punct de vedere energetic (cum ar fi pompele și sistemele de încălzire/aerisire/filtrare) și pot trece la alte tehnici sau moduri de funcționare mai eficiente din punct de vedere energetic. Instalațiile de acvacultură pot trece la alternative de hrană mai sustenabile, de exemplu prin limitarea utilizării făinii și uleiului de pește obținute din stocurile de pești sălbatici ca furaje pentru pești (de exemplu, prin utilizarea unor ingrediente proteice alternative, cum ar fi algele sau insectele sau subprodusele din alte industrii)²⁸. Alternativele sustenabile în domeniul acvaculturii și practicile noi, cum ar fi creșterea algelor marine și permacultura marină, pot reduce și mai mult consumul de energie al sectorului, emisiile de carbon și impactul asupra mediului²⁹.

Mai multe instalații de pescuit și acvacultură au început deja să își adapteze navele, echipamentele, uneltele și operațiunile pentru a spori eficiența energetică³⁰. Prin urmare, acestea au redus costurile de funcționare și intensitatea energetică și și-au redus dependența de combustibilii fosili. Cu toate acestea, adoptarea unor tehnologii sau tehnici de pescuit eficiente din punct de vedere energetic nu este întotdeauna suficientă și, în unele cazuri, anumite unelte și tehnici de pescuit eficiente din punct de vedere energetic pot avea efecte nedorite asupra stocurilor de pește sau a ecosistemelor marine. Prevenirea acestor efecte secundare negative necesită o abordare cuprinzătoare care să fie în conformitate cu obiectivele mai ample ale PCP și cu planul de acțiune pentru protejarea și refacerea ecosistemelor marine pentru un pescuit sustenabil și rezilient³¹.

4.2. Trecerea la surse de energie regenerabile și cu emisii zero sau cu emisii scăzute de dioxid de carbon

Simpla creștere a eficienței energetice nu va permite atingerea obiectivului final de realizare a unui sector al pescuitului și acvaculturii în UE neutru din punct de vedere climatic. În cele din urmă, tranziția energetică necesită, de asemenea, trecerea la surse de energie regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Prin urmare, sectorul trebuie să urmeze cele două căi care se

²⁸ COM(2021) 236 final.

²⁹ COM(2022) 592 final.

³⁰ Inclusiv adoptarea panourilor de distanțare „care zboară deasupra fundului mării” sau mai ușoare care reduc rezistența la înaintare; demonstrarea tehnologiei de propulsie asistată de vânt; modificarea corpului navei și plase mai ușoare și mai subțiri care reduc semnificativ consumul de combustibil.

³¹ COM(2023) 102.

consolidează reciproc, și anume reducerea intensității energetice, pe de o parte, și trecerea la surse regenerabile de energie și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, pe de altă parte.

Există posibilitatea de a înlocui sau de a reinstala actualele motoare cu ardere alimentate cu combustibil pentru motoare diesel navale la bordul navelor de pescuit și al navelor care oferă servicii de acvacultură. De exemplu, aceste motoare ar putea fi înlocuite cu tehnici de propulsie electrică și cu motoare care funcționează cu combustibili alternativi³², cum ar fi hidrogenul din surse regenerabile, amoniacul³³, metanolul sau alți combustibili sintetici durabili și biocombustibili^{34,35}. Unele surse alternative de energie și unii combustibili alternativi pot fi deja utilizați pe motoarele diesel existente, după anumite modificări ale motoarelor³⁶.

Deși s-au realizat progrese semnificative în ceea ce privește dezvoltarea combustibililor alternativi și a sistemelor de propulsie pentru alte tipuri de nave maritime, până în prezent s-a înregistrat o utilizare limitată a acestor sisteme de către navele de pescuit și de acvacultură. În sectorul pescuitului au fost introduse sporadic, printre altele: nave de pescuit pe bază de hidrogen; sisteme de propulsie hibride care combină propulsia electrică cu motoarele diesel eficiente și propulsia cu energie eoliană. În acvacultura marină, testarea cu succes a barjelor electrice și a navelor pentru acvacultură indică un potențial puternic de adoptare pe piață pe scară mai largă. În conformitate cu Strategia pentru o mobilitate durabilă și inteligentă³⁷, UE trebuie să creeze mediul adecvat pentru a dezvolta în continuare tehnologii inovatoare pentru a introduce pe piață nave cu emisii zero. Pentru pescuit, astfel de „nave ale viitorului” trebuie, de asemenea, să fie adaptate pentru a se asigura că aduc beneficii în alte domenii esențiale, inclusiv îmbunătățirea siguranței și confortului la bord și reducerea la minimum a impactului asupra ecosistemelor.

Porturile și alte infrastructuri terestre vor trebui, de asemenea, să se adapteze, deoarece sunt furnizori de servicii esențiali pentru pescuit și acvacultura marină și, prin urmare, vor juca un rol esențial în facilitarea tranziției energetice a sectorului. Pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55”³⁸ al UE va stimula disponibilitatea și utilizarea combustibililor maritimi din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Pachetul include: (i) propunerea FuelEU în domeniul maritim³⁹; (ii) propuneri de revizuire a Regulamentului privind infrastructura pentru combustibili

³² În conformitate cu Regulamentul privind infrastructura pentru combustibili alternativi (RICA): COM(2021) 559 final.

³³ Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă, *Potențialul amoniacului ca combustibil în transportul maritim 2022*, EMSA, Lisabona, 2022 <https://emsa.europa.eu/publications/reports/download/7322/4833/23.html>.

³⁴ Pentru încă un deceniu, este puțin probabil ca biocombustibilii pe bază de alge să devină viabili din punct de vedere comercial – sau disponibili în scop comercial. Comisia a identificat nevoile viitoare în acest domeniu în recenta sa inițiativă privind sectorul algelor din UE [COM(2022) 592 final] și a inclus două acțiuni specifice legate de elaborarea standardelor industriale și de depunerea unor eforturi suplimentare de cercetare prin intermediul programului Orizont Europa.

³⁵ Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă, *Update on Potential of Biofuels for Shipping 2022*, (Actualizare privind potențialul biocombustibililor pentru transportul maritim 2022) EMSA, Lisabona 2022 <https://emsa.europa.eu/publications/reports/download/7321/4834/23.html>.

³⁶ De exemplu, în prezent este posibil ca unele motoare diesel să fie transformate pentru a funcționa și cu hidrogen.

³⁷ COM(2020) 789 final.

³⁸ COM(2021) 550 final.

³⁹ COM(2021) 562 final.

alternativi (RICA)⁴⁰; (iii) o propunere de revizuire a Directivei privind energia din surse regenerabile⁴¹; (iv) o propunere de revizuire a Directivei privind impozitarea energiei⁴²; și (v) propunerea de extindere a sistemului de comercializare a certificatelor de emisii la transportul maritim⁴³. Împreună, aceste propuneri vor contribui la dezvoltarea unor tehnologii cu emisii zero pregătite pentru piață, inclusiv a celor adecvate sau aplicabile navelor de pescuit și de acvacultură. În conformitate cu Strategia UE privind valorificarea potențialului energiei din surse regenerabile offshore ⁴⁴, este, de asemenea, esențial să se asigure sinergii între un sector al pescuitului și acvaculturii eficient din punct de vedere energetic și sistemele de energie din surse regenerabile bazate pe oceane.

Având în vedere dimensiunea relativ redusă a sectorului pescuitului și acvaculturii din UE, tranziția energetică trebuie să fie în acord atât cu (i) inițiative mai ample, cum ar fi cele din domeniul infrastructurii portuare, cât și cu (ii) dezvoltarea în continuare a surselor regenerabile de energie și a combustibililor din surse regenerabile cu emisii scăzute de dioxid de carbon alternativi și a tehnologiei aferente pentru transportul naval. Prin urmare, pentru navele care sunt proiectate și construite în următorii ani, ar trebui să se aibă în vedere nu numai utilizarea tehnologiilor de propulsie alternative și eficiente din punct de vedere energetic existente, ci și asigurarea capacității lor de a fi modernizate cu tehnologiile viitoare pe durata lor de viață.

5. Cadrul de reglementare al UE în domeniul pescuitului și acvaculturii și tranziția energetică

PCP oferă un cadru orientativ pentru gestionarea pescuitului în Europa, care poate sprijini tranziția energetică. Acest cadru permite construirea sau renovarea navelor de pescuit în limitele plafoanelor de capacitate și cu condiția ca orice nouă capacitate de pescuit introdusă în flotă să fie compensată prin retragerea aceleiași cantități de capacitate⁴⁵. Acest lucru asigură faptul că se menține un echilibru între capacitatea flotei naționale și posibilitățile de pescuit disponibile și poate contribui la funcționarea profitabilă și eficientă din punct de vedere energetic a flotei. Aceste norme privind capacitatea sunt uneori considerate o barieră în calea utilizării surselor de energie curate, regenerabile sau cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Acest lucru are la bază faptul că aceste tehnologii pot necesita mai mult spațiu și o capacitate a navelor mai mare decât motoarele diesel convenționale, după cum au subliniat și unele părți interesate în cererea de contribuții pentru această inițiativă⁴⁶. Cu toate acestea, în majoritatea statelor membre există o capacitate de pescuit inactivă disponibilă⁴⁷. Statele membre ar putea alocă această capacitate inactivă navelor de pescuit care au nevoie de ea în scopul tranziției energetice. Printr-o gestionare eficientă a intrărilor și ieșirilor din flota lor, statele membre pot utiliza capacitatea

⁴⁰ COM(2021) 559 final.

⁴¹ COM(2021) 557 final.

⁴² COM(2021) 563 final.

⁴³ COM(2021) 551 final.

⁴⁴ COM(2020) 741 final.

⁴⁵ De exemplu, prin dezafectarea unei nave vechi fără ajutor de stat.

⁴⁶ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13619-Pescuitul-si-acvacultura-in-UE-tranzitia-energetica_ro.

⁴⁷ Și anume diferența dintre plafoanele de capacitate și capacitatea activă efectivă a flotei.

disponibilă pentru a investi în noi tehnologii pentru tranziția energetică a acestor nave și pentru a adopta astfel de noi tehnologii.

Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (FEAMPA)⁴⁸ poate fi utilizat pentru modernizarea și inovarea în sectorul pescuitului și acvaculturii. FEAMPA poate sprijini investițiile în operațiuni care pot sprijini tranziția energetică, cum ar fi: (i) îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea amprente de carbon (de exemplu, optimizarea hidrodinamică, eficiența uneltelor de pescuit, combustibili alternativi și sisteme de poduri pentru controlul motorului); (ii) înlocuirea/modernizarea motoarelor pentru navele cu lungimea de maximum 24 de metri în anumite condiții⁴⁹; (iii) modernizarea navelor de pescuit cu lungimea de maximum 24 de metri pentru instalarea ulterioară a unor motoare eficiente din punct de vedere energetic care necesită creșterea tonajului brut al navei^{50,51}; și (iv) dezvoltarea competențelor⁵².

FEAMPA include garanții prin condițiile sale de eligibilitate pentru subvențiile pentru flotă menționate mai sus, pentru a preveni supracapacitatea și, prin urmare, pescuitul excesiv. Aceste garanții includ: (i) neeligibilitatea pentru navele care aparțin unui segment de flotă a cărui capacitate de pescuit nu este în echilibru cu posibilitățile de pescuit disponibile pentru segmentul respectiv și (ii) restricții privind creșterea puterii motorului unei nave. FEAMPA oferă sprijin specific pentru o creștere a tonajului brut al unei nave pentru: (i) instalarea sau renovarea ulterioară a unui motor sau a unui sistem de propulsie care crește eficiența energetică sau reduce emisiile de CO₂ și (ii) amplasarea sau renovarea unei probe cu bulb, ceea ce poate crește eficiența energetică. Cu toate acestea, niciuna dintre aceste opțiuni nu trebuie să conducă la o creștere a capacității globale a flotei sau la pescuitul excesiv.

Unele părți interesate au solicitat o mai mare flexibilitate în cadrul FEAMPA pentru a testa și a dezvolta soluții inovatoare pentru utilizarea surselor de energie regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Cu toate acestea, FEAMPA poate sprijini deja dezvoltarea unor tehnologii cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficiente din punct de vedere energetic. De exemplu, FEAMPA poate realiza acest lucru finanțând: (i) studii de fezabilitate privind noile tehnologii; (ii) teste și încercări ale noilor tehnologii (de exemplu, modele demonstrative, prototipuri); (iii) audituri privind eficiența energetică și (iv) diseminarea și transferul de tehnologie și inovare, inclusiv pentru navele cu lungimea mai mare de 24 m. De asemenea, finanțarea prin intermediul dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (DLRC)⁵³ oferă oportunități de

⁴⁸ https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/funding/emfaf_en.

⁴⁹ Astfel cum se prevede la articolul 18 din Regulamentul (UE) 2021/1139 de instituire a Fondului european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură.

⁵⁰ Menționat la articolul 22 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 privind politica comună în domeniul pescuitului; în condiții de compensare a creșterii prin retragerea prealabilă a cel puțin aceleași capacități de pescuit fără ajutor public din același segment de flotă sau dintr-un segment de flotă pentru care cel mai recent raport privind capacitatea de pescuit a arătat că nu există un echilibru între capacitatea de pescuit și posibilitățile de pescuit disponibile pentru segmentul respectiv.

⁵¹ Astfel cum se prevede la articolul 19 din Regulamentul (UE) 2021/1139 privind FEAMPA.

⁵² Sprijinirea serviciilor de consiliere, cooperarea dintre oamenii de știință și pescari, formarea profesională, învățarea pe tot parcursul vieții, promovarea dialogului social, schimbul de cunoștințe și diversificarea activităților.

⁵³ https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/funding/local-partnerships_en.

facilitare a tranziției energetice și de colaborare a părților interesate la nivel local, de exemplu, prin consolidarea competențelor și diseminarea cunoștințelor.

În plus, ajutorul de stat a permis dezvoltarea sectorului. Comisia încheie procesul de revizuire a cadrului privind ajutoarele de stat aplicabil sectorului pescuitului și acvaculturii⁵⁴, pentru a se asigura că acesta este în conformitate cu prioritățile și obiectivele UE, inclusiv cu obiectivele PCP. De exemplu, noile orientări recent aprobate privind ajutoarele de stat vor permite, în special, acordarea de ajutoare în aceleași condiții prevăzute, de asemenea, de FEAMPA. Noul Regulament de exceptare pe categorii pentru sectorul pescuitului (FIBER)⁵⁵ va permite acordarea de ajutoare, de exemplu, pentru eficiența energetică, reducerea emisiilor de CO₂, atenuarea efectelor schimbărilor climatice și tranziția către energia verde, prin simplificarea procedurii de instituire a unor măsuri pentru IMM-uri.

În cazul specific al regiunilor ultraperiferice ale UE, având în vedere provocările specifice cu care se confruntă din cauza depărtării, a topografiei și a climei, aceste regiuni pot beneficia de o intensitate mai mare a ajutorului FEAMPA pentru multe tipuri de investiții în modernizare și inovare, cu excepția anumitor subvenții pentru flote⁵⁶. În plus, noile orientări⁵⁷ recent aprobate privind ajutoarele de stat vor continua să permită acordarea de ajutoare de stat pentru reînnoirea flotei în segmentele echilibrate ale flotei din regiunile ultraperiferice, ceea ce, în principiu, poate contribui, de asemenea, la îmbunătățirea eficienței energetice și la accelerarea tranziției energetice a flotei respective.

Comisia urmărește să se asigure că, în continuare, cadrul de reglementare va fi adecvat pentru atingerea obiectivelor PCP, permițând totodată tranziția energetică. În acest scop, Comisia va evalua periodic posibilitățile oferite de cadrul juridic existent, astfel cum se propune și în Comunicarea privind funcționarea PCP. După cum s-a anunțat și în Strategia „De la fermă la consumator”, este important să se continue lucrările la inițiativa privind un sistem alimentar durabil pe care Comisia intenționează să o propună în 2023 pentru o abordare armonizată la nivelul UE a producției alimentare durabile.

Impozitarea joacă, de asemenea, un rol important în promovarea unor practici mai ecologice. Acesta este motivul pentru care propunerea Comisiei de revizuire a Directivei privind impozitarea energiei⁵⁸: (i) asigură o mai bună aliniere a impozitării produselor energetice la politicile UE în domeniul energiei și al climei; (ii) promovează sursele de energie curată și (iii) elimină scutirile fiscale care nu mai sunt adecvate scopului, în toate sectoarele economice, inclusiv în sectorul pescuitului și acvaculturii. Aceste propuneri vor ajuta sectorul pescuitului și acvaculturii să elimine utilizarea combustibililor fosili.

6. Provocări pentru tranziția energetică

În pofida existenței unor inovații tehnologice și operaționale pentru eficiența energetică și a potențialului de tranziție spre tehnologii de propulsie cu emisii zero sau cu emisii scăzute de

⁵⁴ https://competition-policy.ec.europa.eu/sectors/agriculture/legislation_en.

⁵⁵ Regulamentul (UE) 2022/2473, (JO L 327, 21.12.2022, p. 82).

⁵⁶ Regulamentul (UE) 2017/1004, articolele 17, 18 și 19.

⁵⁷ Orientări privind ajutoarele de stat în sectorul pescuitului și acvaculturii C(2022) 8995.

⁵⁸ COM(2021) 563 final.

dioxid de carbon, în prezent gradul de utilizare a acestor inovații și tehnologii în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE este scăzut. Identificarea barierelor care împiedică părțile interesate să ia aceste măsuri și, ulterior, eliminarea acestor bariere prin acțiuni comune este una dintre cele mai importante măsuri imediate pentru continuarea tranziției energetice în acest sector.

6.1. Bariere tehnologice

Barierile tehnologice pot îngreuna adoptarea de noi tehnologii, în special având în vedere că o parte semnificativă a flotei de pescuit este relativ veche sau face parte din flota de pescuit costier la scară mică. Această preocupare a fost exprimată, de asemenea, de părțile interesate în feedbackul pe care l-au transmis în urma cererii de contribuții. Aceste bariere tehnologice pot împiedica modernizarea navelor astfel încât acestea să utilizeze surse regenerabile actuale de energie și cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Una dintre principalele cauze ale acestor bariere este greutatea sau dimensiunea instalației, care poate cauza probleme de siguranță, în special la bordul navelor de dimensiuni mai mici. De exemplu, sistemele de propulsie alternative pot necesita mai mult spațiu la bord, pot cauza probleme legate de stabilitatea navei sau pot reduce raza de manevră a navei și, prin urmare, nivelul său de autonomie. În plus, lipsa unei infrastructuri de servicii adecvate atât pentru navele care utilizează combustibili alternativi (de exemplu, amoniac, metanol), cât și pentru navele electrice care utilizează infrastructura de reîncărcare face ca în prezent, în multe cazuri, adoptarea unor astfel de tehnologii de propulsie să nu fie fezabilă.

Inovarea poate contribui la depășirea acestor bariere tehnologice, dar procesul de inovare se poate confrunta cu propriile sale bariere, părțile interesate indicând: (i) lipsa transferului de cunoștințe și a cooperării între sector și cercetători; (ii) lipsa validării științifice a noilor tehnologii prin teste științifice și proiecte-pilot și (iii) lipsa de încredere în inovații din partea unor părți interesate⁵⁹.

6.2. Bariere reprezentate de lipsa de cunoștințe și de competențe

Barierile reprezentate de lipsa de cunoștințe pot împiedica procesul de luare a deciziilor, de exemplu, în rândul operatorilor din domeniul pescuitului/acvaculturii, al proprietarilor de nave și al responsabililor de elaborarea politicilor. Printre aceste bariere reprezentate de lipsa de cunoștințe se numără lipsa de date sau lipsa de cunoștințe tehnologice privind, de exemplu, consumul de combustibil, funcționarea motoarelor și tehnologiile alternative. Ca răspuns la cererea de contribuții, părțile interesate au confirmat că nu dispun de date privind eficiența energetică, cum ar fi cele provenite de la instrumentele de monitorizare a combustibilului de la bord, care au limitat capacitatea de măsurare și de urmărire a emisiilor. Părțile interesate au indicat că aceste bariere reprezentate de lipsa de cunoștințe limitează înțelegerea potențialului

⁵⁹ Comisia Europeană, Agenția Executivă Europeană pentru Climă, Infrastructură și Mediu, Bastardie, F., Feary, D., Kell, L., et al., *Climate change and the Common Fisheries Policy: adaptation and building resilience to the effects of climate change on fisheries and reducing emissions of greenhouse gases from fishing: final report* (Schimbările climatice și politica comună în domeniul pescuitului: adaptarea și consolidarea rezilienței la efectele schimbărilor climatice asupra pescuitului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din pescuit: raport final), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2926/155626>.

tehnologiilor eficiente din punct de vedere energetic și pot împiedica adoptarea unor operațiuni mai eficiente din punct de vedere energetic. Adoptarea noilor tehnologii este, de asemenea, compromisă de lacunele în materie de informații și cunoștințe privind compatibilitatea soluțiilor existente și a uneltelor ecologice cu: (i) nave de diferite tipuri, lungimi și vechimi și cu (ii) diferite tehnici de pescuit. Părțile interesate care au răspuns la cererea de contribuții au sugerat că este nevoie de mai multe cercetări atât în aceste domenii tehnice, cât și privind noi modele de afaceri. Părțile interesate au subliniat, de asemenea, necesitatea unor studii de fezabilitate suplimentare în acest domeniu.

În plus, trebuie utilizate cunoștințe îmbunătățite pentru a dezvolta competențe practice care să faciliteze adoptarea în continuare a inovațiilor și a practicilor de pescuit și acvacultură, cum ar fi utilizarea a diferite unelte, metode de pescuit, tehnologii și sisteme de propulsie. Dezvoltarea competențelor relevante în rândul unei game largi de actori din sector este, prin urmare, esențială, în special în rândul celor care lucrează pe mare, în instalațiile de acvacultură, în porturi și în sectoarele de sprijin. În prezent, există un număr limitat de stagii de practică, posturi de formare la locul de muncă și ucenicii, în cadrul cărora oamenii pot dobândi competențele practice necesare pentru a lucra cu tehnologii de propulsie noi și alternative. Un alt obstacol este îmbătrânirea forței de muncă și dificultatea de a atrage noi talente și tineri în acest sector. În plus, este probabil ca barierele reprezentate de lipsa de competențe să apară de-a lungul diferitelor etape ale lanțului valoric. Printre aceste bariere se numără lipsa unor structuri de formare adecvate și absența unor programe de „formare a formatorilor” pentru o serie de locuri de muncă necesare pentru a facilita tranziția energetică în acest sector.

6.3. Bariere financiare

Există preocupări legate de faptul că costurile de investiții relativ ridicate pentru adoptarea anumitor tehnologii eficiente din punct de vedere energetic și a unor tehnologii de propulsie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, în raport cu veniturile majorității navelor din flota de pescuit, ar putea încetini punerea în aplicare a noilor tehnologii și inovații. Acest lucru a generat, la rândul său, preocupări cu privire la lipsa oportunităților de pe piață de a dezvolta soluții eficiente din punct de vedere energetic și tehnologii de propulsie nepoluantă, ceea ce ar putea împiedica investițiile private. Având în vedere că majoritatea întreprinderilor din domeniul acvaculturii din UE sunt microîntreprinderi, se aplică aceleași bariere în ceea ce privește adoptarea unor sisteme eficiente din punctul de vedere al costurilor de gestionare a energiei electrice în instalațiile de acvacultură și la nivelul navelor care furnizează servicii de acvacultură. Disponibilitatea limitată a surselor alternative de energie și a combustibililor alternativi viabili din punct de vedere comercial frânează, de asemenea, adoptarea tehnologiilor alternative de propulsie. Dezvoltarea în continuare a peisajului investițional este esențială pentru a atrage noi investiții private în acest sector, care, la rândul lor, sunt esențiale pentru adoptarea la nivel sectorial a tehnologiilor pentru tranziția energetică.

Astfel cum se explică în capitolul 5, sunt deja disponibile posibilități de finanțare publică pentru a sprijini adoptarea unor măsuri eficiente din punct de vedere energetic și pentru a finanța tranziția în cadrul FEAMPA. Aceste măsuri pot sprijini o serie de activități, inclusiv proiecte educaționale și dezvoltarea, testarea, auditarea și diseminarea tehnologiilor eficiente din punct de vedere energetic. Cu toate acestea, este necesar să se reflecteze în continuare asupra modalităților de facilitare a accesibilității unei game mai largi de oportunități de finanțare din partea UE în

diferitele etape ale cercetării, inovării, implementării și investițiilor. În special, ar trebui căutate soluții de investiții pentru o tranziție către reducerea atât a emisiilor de gaze cu efect de seră, cât și a dependenței de combustibili fosili pentru navele de pescuit cu o lungime mai mare de 24 m, care par să se numere printre segmentele de flotă cu cel mai ridicat consum de combustibil. Mai multe instrumente de finanțare ale UE, în plus față de FEAMPA, pot contribui deja la finanțarea tranziției energetice. Cu toate acestea, măsurile pe care trebuie să le ia solicitanții pentru a avea acces la fonduri pot constitui un blocaj considerabil în procesul de finanțare. În plus, este posibil ca unele fonduri disponibile să nu vizeze în mod specific sectorul sau să fie însoțite de condiții care să împiedice sau să limiteze investițiile în tranziția energetică a sectorului pescuitului și acvaculturii.

Cererea de contribuții a confirmat faptul că finanțarea și investițiile pentru inovare și cercetare în domeniul noilor tehnologii și al noilor nave reprezintă una dintre principalele preocupări ale părților interesate. Identificarea și eliminarea în continuare a acestor obstacole în calea tranziției energetice, printr-o abordare progresivă, reprezintă prima etapă de referință pentru tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii.

7. Facilitarea tranziției energetice a sectorului pescuitului și acvaculturii din UE în perspectiva anului 2050

Provocările menționate în capitolul 6 din prezenta comunicare blochează progresele către atingerea obiectivului dublu de eficiență energetică și utilizare a surselor regenerabile de energie și cu emisii scăzute de dioxid de carbon în acest sector. Deoarece aceste două obiective constituie coloana vertebrală a tranziției către un sector al pescuitului și acvaculturii neutru din punct de vedere climatic în UE, este esențial ca acestea să fie abordate în colaborare cu o gamă largă de părți interesate. Pentru a accelera tranziția energetică, Comisia propune 27 de acțiuni axate pe patru domenii principale de acțiune și pe contextul internațional. Aceste patru domenii principale sunt:

- (a) îmbunătățirea cadrului de governanță și a coordonării/cooperării între părțile interesate;
- (b) eliminarea lacunelor în ceea ce privește disponibilitatea atât a tehnologiei, cât și a cunoștințelor din cercetare și inovare (C&I);
- (c) dezvoltarea competențelor și o forță de muncă calificată și pregătită pentru tranziția energetică; precum și
- (d) îmbunătățirea mediului de afaceri, inclusiv în ceea ce privește oportunitățile de finanțare și sensibilizarea.

7.1. Îmbunătățirea cadrului de governanță și a coordonării și cooperării între părțile interesate

Activitatea și discuțiile privind tranziția energetică în acest sector sunt deopotrivă fragmentate între diferite foruri ale părților interesate. Prin urmare, tranziția energetică în acest sector nu a găsit un punct de convergență pentru cooperarea și coordonarea părților interesate la nivelul UE. Acest lucru limitează capacitatea de: (i) valorificare la maximum a punctelor forte ale sectorului;

(ii) elaborare a unei strategii comune; (iii) schimb de bune practici și (iv) colaborare strânsă pe această temă cu o gamă largă de părți interesate.

Comisia a colaborat cu părțile interesate, inclusiv prin intermediul grupurilor regionale, al consiliilor consultative, al organizațiilor partenerilor sociali și al grupurilor de acțiune locală în contextul dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității. Coordonarea cu statele membre se află, de asemenea, în centrul procesului de tranziție, iar statele membre trebuie să își asume un rol activ în cadrul acestor dialoguri. Comisia va continua să participe activ la facilitarea dialogului privind tranziția energetică, dar invită toate părțile interesate și autoritățile naționale să se implice activ în acest proces.

Pentru a facilita cooperarea și coordonarea între părțile interesate, Comisia va lansa un parteneriat nou și amplu între mai multe părți interesate în ceea ce privește tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE: **parteneriatul pentru tranziția energetică pentru pescuit și acvacultură în UE (sau „PTE” pe scurt).**

PTE va fi elementul de bază al cooperării și coordonării părților interesate în ceea ce privește tranziția energetică în acest sector. PTE va reuni toate părțile interesate – inclusiv întreprinderile mici – care ar trebui să participe la accelerarea tranziției, în special sectorul pescuitului și acvaculturii; sectorul activităților auxiliare; sectorul prelucrării; autoritățile porturilor de pescuit; constructorii de nave; producătorii de unelte de pescuit; ONG-urile; organizațiile de cercetare; instituțiile financiare; sectorul energiei și autoritățile publice naționale și regionale. Ca urmare a propunerii din cadrul Conferinței privind viitorul Europei, publicul larg este, de asemenea, un element constitutiv esențial. PTE le va oferi cetățenilor posibilitatea de a se implica și de a afla mai multe informații cu privire la: (i) rolul pescuitului și acvaculturii în sistemele alimentare ale UE și (ii) modul în care Europa poate ajunge la neutralitatea climatică până în 2050.

Activitatea PTE se va axa pe identificarea în continuare a barierelor din calea tranziției energetice și pe explorarea unor modalități comune de eliminare a acestora. PTE va facilita discuțiile și va dezvolta o bază de cunoștințe prin schimbul de informații și de bune practici în domenii precum: (i) instrumentele de finanțare disponibile pentru tranziție; (ii) lacunele rămase în materie de cunoștințe și competențe și (iii) prioritățile comune în materie de cercetare. Acest PTE va avea, de asemenea, rolul de centru de coordonare pentru tranziția energetică în acest sector cu scopul de a crea legături cu inițiativele mai ample ale UE privind tranziția energetică (de exemplu, în transportul și infrastructura maritimă, cum ar fi Forumul european pentru un transport naval sustenabil⁶⁰ sau în dezvoltarea combustibililor alternativi și a surselor de energie). Comisia va solicita PTE și părților interesate să prezinte propuneri concrete, practice și sustenabile privind soluțiile de accelerare a tranziției energetice în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE.

PTE va fi instituit în 2023, iar Comisia va încuraja toate părțile interesate și autoritățile naționale să elaboreze și să aprobe o declarație conform căreia își vor uni forțele în direcția realizării tranziției energetice în acest sector. Forumul albastru, anunțat în Comunicarea din 2021 privind

⁶⁰ https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/sustainable-transport/european-sustainable-shipping-forum_en.

economia albastră durabilă⁶¹, va oferi sprijin tehnic inițial și servicii de secretariat pentru PTE. Forumul va contribui la coordonarea dialogului în cadrul PTE și a cooperării dintre părțile interesate și între diferiții utilizatori ai mării. Acest lucru va contribui la promovarea reflecției și a discuțiilor privind sinergiile începând cu momentul conceperii în cadrul tranziției energetice în acest sector.

În 2023, Comisia:

- va organiza o conferință privind tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE, care să reunească toate părțile interesate, ca „lansare” oficială a unui efort reînnoit și a cooperării privind tranziția energetică în acest sector;
- va lansa un nou parteneriat multipartit pentru tranziția energetică (PTE) pentru sectorul pescuitului și acvaculturii din UE și va încuraja acest parteneriat să își înceapă activitatea, convenind asupra unei declarații prin care părțile își vor uni forțele pentru punerea în aplicare a tranziției energetice și pentru atingerea neutralității climatice până în 2050;
- va lansa consultarea părților interesate implicate în PTE pentru: (i) a colecta în continuare opiniile părților interesate și cele mai bune practici; și (ii) a identifica în continuare barierele din calea tranziției și căi de urmat, care pot contribui la elaborarea declarației și a foii de parcurs a PTE;
- va solicita PTE și părților interesate să înceapă elaborarea unor propuneri concrete, practice și sustenabile privind soluțiile de accelerare a tranziției energetice în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE.

Până în 2024, Comisia va:

- dezvolta, în strânsă cooperare cu PTE pentru sectorul pescuitului și acvaculturii din UE, o foaie de parcurs pentru tranziția energetică către neutralitatea climatică până în 2050.

7.2. Eliminarea decalajelor tehnologice și în materie de cunoștințe prin C&I

Este esențial să se sporească cunoștințele și gradul de conștientizare cu privire la tehnologiile și practicile existente pentru tranziția energetică (cum ar fi cele menționate în capitolul 4). De asemenea, este esențial să se promoveze testarea și validarea științifică a tehnologiilor noi și existente pentru aplicarea acestora în sectorul pescuitului și acvaculturii. Aceste activități vor susține adoptarea acestor tehnologii/practici și vor accelera tranziția.

Anumite tehnologii nu sunt încă pregătite pentru piață – sau nu sunt viabile din punct de vedere tehnic/economic pentru a fi aplicate în acest sector – și, prin urmare, trebuie dezvoltate în continuare. Acest lucru este valabil în special pentru tehnologiile necesare pentru adoptarea pe scară mai largă a surselor regenerabile de energie și cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Pentru a facilita tranziția, inovațiile sunt esențiale în domeniul construcțiilor navale, al proiectării uneltelor de pescuit, al metodelor de propulsie, al infrastructurii portuare, precum și al surselor de energie și al combustibililor nepoluanți/regenerabili. Pentru a realiza acest lucru, inovarea în acest sector ar trebui să fie mai bine conectată la cadrele existente pentru C&I, de exemplu, în sectorul transportului maritim. În acest context, strategia UE pentru o mobilitate durabilă și

⁶¹ COM(2021) 240 final.

inteligentă⁶² a stabilit deja o etapă importantă potrivit căreia navele oceanice cu emisii zero ar trebui să fie pregătite pentru lansarea pe piață până în 2030. În același timp, este necesar să se consolideze procesul de dezvoltare a noilor tehnologii, care începe cu C&I și se încheie cu aplicarea acestor tehnologii pe tipurile noi și existente de nave de pescuit și de instalații de acvacultură, care respectă pe deplin cerințele de siguranță și sunt adecvate scopului. Cooperarea la nivel regional, național și sectorial este un instrument important pentru facilitarea acestui proces.

Inovarea se desfășoară deja, deși există mai multe posibilități pentru proiecte inovatoare axate pe sectorul pescuitului și acvaculturii. În acest sector sunt deja utilizate unelte eficiente din punct de vedere energetic, panourile solare, turbinele eoliene cu pale asemănătoare velelor sau modernizarea navelor. De asemenea, au existat exemple de proprietari de nave care au înlocuit motoarele diesel cu soluții hibride sau cu alternative precum bateriile sau motoarele alimentate cu amoniac sau hidrogen.

Pentru a inspira adoptarea în întreaga UE, Comisia va lansa o platformă virtuală de schimb de cunoștințe în cadrul PTE, începând cu publicarea unui compendiu de studii de caz și de bune practici privind: **(i) inovațiile legate de tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE; și (ii) sinergii începând cu momentul conceperii în toate sectoarele.** În viitor, compendiul va evolua într-o publicație „dinamică”, care va reuni cele mai bune studii de caz și cele mai bune practici din industrie. Compendiul va fi selectat de o echipă de experți reprezentând mai multe industrii interconectate cu sectorul pescuitului și acvaculturii, iar echipa va fi condusă de PTE.

În plus, baza de cunoștințe va fi consolidată printr-o evaluare a costurilor, a beneficiilor și a impactului estimat al tranziției energetice în acest sector. Comisia va **efectua un studiu la nivelul UE privind tehnologiile disponibile pentru tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii și costurile și beneficiile acestora.** De asemenea, Comisia va evalua indicatorii relevanți (de exemplu, perioada de recuperare a investiției și randamentul investițiilor) pentru diferitele segmente de flotă, precum și pentru tehnicile de acvacultură. În plus, Comisia va lansa, în cadrul Observatorului economiei albastre al UE⁶³, un instrument web ușor de utilizat pentru a evalua impactul prețurilor combustibililor asupra performanței flotei și a sectorului. Pentru a-și îmbunătăți capacitatea de monitorizare, Comisia va **evalua necesitatea unor colectări periodice suplimentare de date privind consumul de energie și emisiile din acest sector**, de exemplu prin proiecte-pilot.

În special în ceea ce privește acvacultura, Orientările privind acvacultura conțin deja planuri de elaborare a unui document de orientare privind performanța de mediu⁶⁴. Acest document va urmări parțial să ajute sectorul acvaculturii să își reducă și mai mult amprenta de mediu și de carbon. Documentul de orientare va conține o listă de bune practici privind eficiența energetică și reducerea amprentei de carbon în acvacultură, inclusiv, după caz, datele furnizate de studii

⁶² COM(2020) 789 final.

⁶³ https://blue-economy-observatory.ec.europa.eu/index_en.

⁶⁴ Acest document de orientare va include: (i) identificarea unei metode de referință pentru determinarea amprentei de carbon a producției din acvacultură; și (ii) colectarea și enumerarea bunelor practici la nivel guvernamental și industrial care vizează eficiența energetică și reducerea amprentei de carbon [anexa la COM(2021) 236 final].

privind tehnologiile disponibile pentru tranziția energetică în cadrul sectorului și costurile și beneficiile respective ale acestora. Noul mecanism al UE de asistență pentru acvacultură⁶⁵ va asigura, de asemenea, diseminarea pe scară largă a acestui document de orientare și a altor documente de orientare și va oferi sprijin tehnic.

UE dispune de o gamă largă de programe de inovare care vizează accelerarea tranziției energetice a economiei UE și care pot fi mobilizate pentru a sprijini tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii. Investițiile în C&I în conformitate cu programul Orizont Europa⁶⁶ continuă să sprijine procesul de transformare către o economie albastră durabilă. În special, PTE va promova eforturile de dezvoltare, implementare și testare a tehnologiilor, lucrând în sinergie cu alte domenii și industrii de cercetare, în special dezvoltarea de tehnologii sustenabile în transportul naval prin intermediul programului Orizont Europa. Crearea unui mediu adecvat pentru C&I, în special în cooperare cu alte parteneriate, cum ar fi Parteneriatul european pentru un transport pe apă cu emisii zero (ZEWI)⁶⁷ și Parteneriatul Batteries4EU⁶⁸ sau Parteneriatul sau întreprinderea comună pentru hidrogen curat⁶⁹, care dezvoltă componente tehnologice pentru a fi utilizate de sectorul transportului pe apă, poate oferi sinergii cu nevoile de inovare în tranziția energetică pentru pescuit și acvacultură. De asemenea, există alianțe industriale în care partenerii publici și privați și-au unit forțele pentru a sprijini implementarea pe scară largă a tehnologiilor curate⁷⁰. Comisia, împreună cu părțile interesate din cadrul PTE, va explora modalități de a asigura sinergii și de a maximiza beneficiile pentru sector ale acestor inițiative existente.

Strategia digitală a UE intitulată „O Europă pregătită pentru era digitală”⁷¹ va promova, de asemenea, digitalizarea în sectorul transportului pe apă, iar digitalizarea va trebui, de asemenea, să devină o parte integrantă a tranziției energetice în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE.

Prin intermediul noului PTE, Comisia va promova, de asemenea, potențialul de specializare la nivel național și regional pentru a încuraja diseminarea și acceptarea inovării în beneficiul sectorului. Comisia facilitează și sprijină deja cooperarea regională maritimă la nivel de bazin maritim și macroregional, inclusiv prin punerea în aplicare a strategiilor de specializare inteligentă (S3). Astfel de strategii de specializare inteligentă includ, de asemenea, tranziția energetică prin identificarea domeniilor strategice de acțiune, cu implicarea largă a părților interesate și cooperare la nivel regional/interteritorial. Comisia a creat o nouă platformă tematică S3 privind economia albastră durabilă⁷², care abordează cinci teme: pescuitul, acvacultura, energiile marine, biotehnologiile albastre și turismul maritim costier. Această platformă tematică oferă activități de consolidare a capacităților (de exemplu, formare) pentru părțile interesate din economia albastră și o oportunitate de cooperare interregională în domenii prioritare comune de

⁶⁵ https://cinea.ec.europa.eu/news-events/news/new-aquaculture-assistance-mechanism-support-eu-sustainable-aquaculture-2022-07-29_en.

⁶⁶ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/horizon-europe_ro.

⁶⁷ <https://waterborne.eu/partnership/partnership>.

⁶⁸ <https://bepassociation.eu/>.

⁶⁹ https://www.clean-hydrogen.europa.eu/index_en.

⁷⁰ De exemplu, Alianța europeană pentru hidrogen curat, Alianța europeană pentru baterii și Alianța industrială pentru combustibili din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

⁷¹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_ro.

⁷² <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/sustainable-blue-economy>.

specializare inteligentă. De asemenea, oferă know-how pentru a dezvolta parteneriate interregionale și alte servicii de sprijin. Platforma tematică va contribui la: (i) crearea de sinergii între diferitele instrumente de finanțare în domeniul inovării și (ii) mobilizarea în continuare a părților interesate din sectorul public și privat în economia albastră la nivel regional.

Comisia ajută statele membre și regiunile UE să elaboreze, să pună în aplicare și să revizuiască strategiile de specializare inteligentă și să implementeze proiecte inovatoare prin intermediul Fondului european de dezvoltare regională (FEDR⁷³), al FEAMPA, al Fondului social european (FSE⁷⁴) și al altor fonduri ale UE. Comisia va explora în continuare crearea unui grup de cooperare inovator pentru părțile interesate cu privire la tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE, în cadrul platformei tematice S3 privind economia albastră durabilă.

Comisia va explora posibilitățile de a crea sinergii cu rețelele și programele de dezvoltare a ecosistemelor de inovare la nivelul UE în medii cu condiții reale de viață („laboratoare vii”)⁷⁵, inclusiv cu Banca Europeană de Investiții. De asemenea, Comisia invită regiunile și părțile interesate să înființeze laboratoare vii regionale, cu implicarea diferitelor părți interesate (inclusiv constructori de nave, porturi, furnizori de energie și investitori) pentru a cocrea, a concepe prototipuri și a dezvolta soluții inovatoare pentru tranziția energetică a sectorului.

Potențialul misiunii UE „Refacerea oceanelor și a apelor noastre până în 2030”⁷⁶, în special prin intermediul inițiativelor-far ale acesteia, ar trebui exploatat pe deplin. Această misiune a UE reprezintă în acest caz o șansă de a combate barierele în calea inovării cauzate de lipsa de colaborare între dezvoltatorii de inovare și utilizatorii finali, precum și barierele care rezultă din lipsa aprobării științifice. **Comisia invită regiunile, statele membre și alte părți interesate să aprobe carta inițiativei „Refacerea oceanelor și a apelor noastre până în 2030” și să analizeze posibilitatea creării în continuare a unor proiecte-far regionale** în cadrul acestei misiuni. Acest lucru va îmbunătăți colaborarea dintre actorii publici și privați prin intermediul activităților de C&I care vizează adoptarea pe scară mai largă de către societate a inovațiilor care: (i) accelerează tranziția energetică în acest sector și (ii) pot fi diseminate în restul UE. De asemenea, este necesară cooperarea cu Parteneriatul european pentru o economie albastră neutră din punctul de vedere climatic, durabilă și productivă⁷⁷, instituit în 2022 în cadrul programului Orizont Europa.

⁷³ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/european-regional-development-fund-erdf_en; <https://ec.europa.eu/environment/archives/life/funding/life.htm>.

⁷⁴ <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en>.

⁷⁵ Potrivit Rețelei europene a laboratoarelor vii, laboratoarele vii sunt ecosisteme de inovare deschise, în medii cu condiții reale de viață, utilizând procese iterative de feedback de-a lungul întregului ciclu de viață al unei inovații pentru a crea un impact sustenabil: <https://enoll.org/about-us/what-are-living-labs/>.

⁷⁶ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters_en.

⁷⁷ <https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/fundings/european-partnership-climate-neutral-sustainable-and-productive-blue-economy>.

În 2023, Comisia:

- va lansa un studiu la nivelul UE privind tehnologiile disponibile pentru tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii și costurile și beneficiile respective ale acestora, pentru a înțelege mai bine costurile, beneficiile, nevoile de investiții și potențialul de sinergie încă din etapa de proiectare;
- va crea o platformă online pentru schimbul de cunoștințe, care va începe cu furnizarea, în 2023, a unui compendiu online de bune practici și studii de caz actualizate periodic privind tranziția energetică și sinergiile începând cu momentul conceperii în toate sectoarele;
- va lansa un instrument web ușor de utilizat pentru a evalua impactul prețurilor combustibililor asupra performanței flotei și a sectorului, ca parte a Observatorului economiei albastre al UE;
- va valorifica oportunitățile de a crea sinergii cu rețelele și programele de dezvoltare a laboratoarelor vii (ecosistemul de inovare la nivelul UE în medii cu condiții reale de viață), inclusiv cu Banca Europeană de Investiții;
- va explora în continuare: (i) posibilitatea de a promova cooperarea interregională în cadrul priorităților identificate în urma sesiunilor de brokeraj S3 privind pescuitul și acvacultura; și (ii) posibilități de a introduce o nouă cooperare între părțile interesate cu privire la tranziția energetică în acest sector, în cadrul platformei S3 privind economia albastră durabilă.

Până la jumătatea anului 2024, Comisia:

- va evalua necesitatea colectării periodice suplimentare de date pentru a monitoriza consumul de energie și emisiile din sector.

Comisia invită regiunile și statele membre:

- să exploreze crearea de proiecte-far regionale în cadrul Misiunii Refacerea oceanelor și a apelor noastre și să promoveze proiecte privind tranziția energetică începând din 2024.

7.3. Dezvoltarea competențelor și a unei forțe de muncă calificate și pregătite pentru tranziția energetică

Comisia recunoaște importanța unui efort considerabil de recalificare și perfecționare în toate sectoarele economice, parțial pentru a accelera traiectoria către obiectivele UE pentru 2030 privind ocuparea forței de muncă și competențele⁷⁸. Acest obiectiv a fost subliniat prin anunțul președintei von der Leyen privind proclamarea anului 2023 „Anul european al competențelor”.

În special pentru sectorul pescuitului și acvaculturii din UE, facilitarea tranziției energetice va necesita noi cunoștințe, competențe și calificări, astfel încât lucrătorii să poată adopta noi tehnologii și practici. Sectorul pescuitului și acvaculturii are nevoie de lucrători dinamici și competenți, în special de tineri, care pot contribui la propulsarea sectorului către un viitor sustenabil. Aceasta este o provocare deosebită pentru sectorul pescuitului, având în vedere

⁷⁸ Acestea sunt propuse în cadrul Agendei europene pentru competențe în scopul promovării competitivității sustenabile, a echității sociale și a rezilienței din 2020: https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/european-skills-agenda-sustainable-competitiveness-social-fairness-and-resilience_en.

îmbătrânirea forței de muncă din cadrul său, care poate cauza reducerea numărului de specialiști în acest sector.

Comisia a facilitat deja instituirea de parteneriate în materie de competențe (implicarea părților interesate) în cadrul Pactului privind competențele⁷⁹, una dintre acțiunile emblematice ale Agendei europene pentru competențe. Reflectând ceea ce există deja în alte sectoare economice ale UE, sectorul pescuitului și acvaculturii ar trebui să ia în considerare instituirea unor parteneriate relevante la scară largă în materie de competențe între părțile interesate, pentru a promova dezvoltarea competențelor.

Sistemele moderne de educație și formare profesională pentru formarea și recalificarea lucrătorilor pentru activități noi și sustenabile vor fi vitale pentru atragerea de noi lucrători și îmbunătățirea imaginii sectorului, a oportunităților sale de angajare și a atractivității sale pentru nou-veniți, inclusiv pentru generațiile mai tinere și pentru femei. Deficitul de competențe, în special în ceea ce privește tranziția către energia din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, este probabil să apară în întregul sector, pe măsură ce acesta începe să realizeze această tranziție în mod constant. Multe subsectoare vor trebui să investească în cunoștințe și formare în domeniul energiei din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și să atragă buni specialiști pentru a contribui la transformarea sectorului pescuitului și acvaculturii. Aceste subsectoare includ ingineria energetică navală, furnizorii de energie, porturile și alți actori. În plus, astfel cum s-a subliniat în pachetul privind atragerea de competențe și de talente⁸⁰, migrația legală poate contribui, de asemenea, la abordarea deficitului de forță de muncă, precum și la asigurarea egalității și a unui mediu echitabil pentru forța de muncă din sector. În cele din urmă, adaptarea sectorului la tranziția energetică poate crea, de asemenea, oportunități și locuri de muncă în comunitățile rurale și costiere.

Pentru a promova această schimbare, Comisia a lansat o nouă ediție a cererii de propuneri privind „carierele din economia albastră”, în cadrul FEAMPA, în valoare totală de 7,5 milioane EUR⁸¹, cu scopul de a sprijini proiecte inovatoare în materie de competențe în economia albastră. De asemenea, în 2022, Comisia a lansat cererea de propuneri „Femeile în economia albastră”⁸², pentru a contribui la creșterea participării femeilor în diferitele sectoare ale economiei albastre, inclusiv pescuitul și acvacultura. Ca parte a abordării sale bazate pe previziune strategică, Comisia va lansa, de asemenea, un proiect intitulat „Fishers of the Future” (Pescarii viitorului) pentru: (i) a identifica tendințele, cerințele în ceea ce privește competențele, oportunitățile de angajare, lacunele în materie de competențe și formare, oportunitățile și amenințările cu care se confruntă sectorul și (ii) a ilustra profilurile privind modul în care pescarii ar putea lucra în 2050⁸³.

⁷⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en>.

⁸⁰ COM(2022) 657 final.

⁸¹ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/emfaf/wp-call/2023/call-fiche_emfaf-2023-bluecareers_en.pdf.

⁸² https://cinea.ec.europa.eu/news-events/news/women-blue-economy-call-proposals-now-open-2022-05-17_en. În februarie 2023, s-au acordat 2,5 milioane EUR pentru două proiecte, https://cinea.ec.europa.eu/news-events/news/eur-25-million-awarded-two-emfaf-projects-women-blue-economy-2023-02-06_en.

⁸³ Astfel cum s-a propus în comunicarea intitulată „Politica comună în domeniul pescuitului în prezent și în viitor” [COM(2023) 103].

Comisia încurajează statele membre să integreze în continuare cunoștințele și competențele privind tehnologiile și practicile necesare pentru tranziția energetică în programele de formare profesională și de educație pentru sectorul pescuitului și acvaculturii și de-a lungul lanțului său valoric și de aprovizionare. Acest efort poate fi sprijinit prin FEAMPA sau prin alte programe ale UE, în special Erasmus+, FSE+ și Mecanismul de redresare și reziliență. Comisia va analiza, de asemenea, posibilitatea de a institui un program academic virtual privind tranziția energetică pentru acest sector pe o platformă online a UE, continuând, în același timp, să se bazeze pe programele de „calificare pentru economia albastră” existente în agențiile UE.

În cele din urmă, cunoștințele și datele relevante referitoare la utilizarea energiei în acest sector joacă un rol important în sprijinirea deciziilor în cunoștință de cauză ale părților interesate și ale responsabililor de elaborarea politicilor. **Observatorul economiei albastre al UE**⁸⁴, lansat în mai 2022, va fi un pilon al colectării și diseminării de cunoștințe și date. De asemenea, Comisia va analiza și va transmite rapoarte cu privire la progresele înregistrate în tranziția către surse regenerabile de energie și cu emisii scăzute de dioxid de carbon pentru pescuit și acvacultură.

În 2023, Comisia:

- va promova mai bine granturile din cadrul FEAMPA și cererea de propuneri privind „carierile din economia albastră” pentru dezvoltarea următoarei generații de competențe pentru economia albastră. Comisia va oferi, de asemenea, oportunități pentru cariere atractive și sustenabile în domeniul maritim din economia albastră, care să formeze lucrătorii pentru locurile de muncă necesare în timpul tranziției energetice;
- va explora în continuare chestiunea parteneriatelor în materie de competențe în economia albastră în general, urmărind instituirea de parteneriate în materie de competențe în cadrul pactelor pentru competențe în domeniul construcțiilor navale și al energiei din surse regenerabile offshore, astfel cum s-a anunțat în Comunicarea privind economia albastră durabilă.

Începând din 2024, Comisia:

- va examina posibilitatea de a crea un program academic virtual privind tranziția energetică pe o platformă a UE, bazându-se, în același timp, pe programele de „calificare pentru economia albastră” existente în agențiile UE.

Comisia îndeamnă și invită statele membre:

- să integreze cunoștințele și competențele privind tehnologiile și practicile necesare pentru tranziția energetică în programele de formare profesională și educație pentru pescuit și acvacultură.

⁸⁴ https://blue-economy-observatory.ec.europa.eu/index_en.

7.4. Îmbunătățirea mediului de afaceri și sensibilizarea cu privire la oportunitățile de finanțare

Cadrele de investiții adecvate, fondurile și posibilitățile de finanțare sunt esențiale pentru facilitarea tranziției energetice. Asigurarea punerii în aplicare a acestora va necesita un efort financiar semnificativ, în special într-un sector foarte divers și caracterizat, în cea mai mare parte, de întreprinderi mici. Trebuie, de asemenea, mobilizate investiții pentru: (i) C&I; (ii) testarea și validarea științifică a tehnologiei; (iii) extindere și (iv) eventuala implementare a tehnologiei la nivelul sectorului. În plus, trebuie realizate investiții în afara pescuitului și acvaculturii, în lanțul valoric mai extins, care include porturi, constructori de nave, furnizori de energie, industria de prelucrare a peștelui și piețe de vânzare prin licitație a peștelui.

Fondurile și instrumentele de finanțare publice de la nivelul UE și de la nivel național pot mobiliza investițiile private și pot contribui la depășirea obstacolelor existente în calea investițiilor prin acoperirea nevoilor de finanțare. Cu toate acestea, este necesar să se elimine și alte obstacole care afectează investițiile private la scară largă, inclusiv în ceea ce privește promovarea dezvoltării pieței și încurajarea adoptării pe scară mai largă a tehnologiilor de către întreprinderile mici.

Pentru a sprijini tranziția energetică în acest sector, UE dispune de o gamă largă de instrumente de finanțare puse la dispoziție prin intermediul fondurilor publice, al investițiilor private sprijinite de finanțare publică și al instrumentelor financiare și granturilor UE. În vederea mobilizării acestor fonduri pentru tranziția energetică, statele membre trebuie să valorifice mai bine oportunitățile existente, parțial prin alocarea în programarea lor a unor fonduri în beneficiul tranziției energetice, în timp ce părțile private ar putea beneficia de o mai bună informare și de asistență pentru accesarea acestor fonduri.

FEAMPA poate: (i) să sprijine în continuare etapa anterioară introducerii pe piață a inovării și a noilor tehnologii și (ii) să sprijine financiar adoptarea și implementarea tehnologiei mature. FEAMPA poate sprijini aceste etape, asigurând totodată alinierea la obiectivele PCP, astfel cum se explică în capitolul 5. Majoritatea statelor membre au inclus măsurile de tranziție energetică în programele lor din FEAMPA și sunt pregătite să sprijine sectorul în tranziția energetică prin operațiuni adaptate ale fondului. **Comisia va sprijini statele membre să transpună angajamentele pe care și le-au asumat în cadrul programelor finanțate din FEAMPA în investiții concrete pentru a sprijini tranziția energetică și eficiența energetică pentru sectorul lor național al pescuitului și acvaculturii.**

De asemenea, Comisia invită statele membre să utilizeze flexibilitatea în cadrul plafonului lor pentru capacitatea de pescuit, în cooperare cu sectorul, pentru a contribui la realocarea capacității acolo unde este necesar și pentru a permite adoptarea tehnologiilor pentru tranziția energetică a

navelor⁸⁵. În acest cadru, orice realocare a capacității ar trebui să necesite o monitorizare fiabilă a capacității, inclusiv în ceea ce privește puterea motorului⁸⁶.

Principalul program de C&I al UE Orizont Europa oferă instrumente de facilitare a colaborării și de consolidare a impactului C&I în dezvoltarea, sprijinirea și punerea în aplicare a tranziției industriei navale către energia din surse regenerabile. O parte din acest sprijin pentru industria navală poate fi accesată, de asemenea, de unele nave de pescuit de mari dimensiuni. Atât inițiativa privind Misiunea Refacerea oceanelor și a apelor noastre⁸⁷, cât și proiectele-far ale acesteia continuă să ofere sprijin financiar pentru a realiza neutralitatea climatică în cadrul sectorului pescuitului și acvaculturii. În special, acest sprijin este direcționat prin activitatea legată de proiectul-far specific din Marea Baltică și Marea Nordului, în cadrul căruia se depun eforturi pentru dezvoltarea unei economii albastre durabile și neutre din punct de vedere climatic. Proiectele inovatoare pentru tranziția energetică pot fi, de asemenea, finanțate în cadrul strategiilor de specializare inteligentă⁸⁸, pe care regiunile trebuie să le dezvolte în continuare. FEDR și Fondul pentru inovare⁸⁹ pot sprijini proiecte care includ tehnologii inovatoare cu emisii scăzute de dioxid de carbon cu demonstrații comerciale, respectând întotdeauna obiectivele și principiile PCP. În cele din urmă, statele membre pot acorda, de asemenea, ajutoare de stat în condiții specifice, astfel cum se menționează în capitolul 5. Noul Regulament de exceptare pe categorii pentru sectorul pescuitului (FIBER) adoptat de Comisie va continua să permită sprijinirea investițiilor legate de energia verde și de tranziția energetică.

UE a lansat mai multe inițiative ca răspuns la pandemia de COVID-19 și la agresiunea militară neprovocată a Rusiei împotriva Ucrainei. Printre aceste inițiative se numără REPowerEU, Mecanismul de redresare și reziliență⁹⁰ și anunțul recent privind crearea unei bănci de hidrogen a UE⁹¹. Împreună, aceste inițiative pot accelera finanțarea tranziției către energia alternativă. Sectorul pescuitului și acvaculturii din UE poate beneficia în mod direct de pe urma acestor inițiative. Dar poate beneficia, de asemenea, de efectele de propagare atât ale cererii de energie curată, cât și ale dezvoltării/implementării de tehnologii energetice curate, în alte sectoare, cum ar fi transportul maritim. În plus, în urma adoptării noului Regulament privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie⁹², Comisia: (i) va efectua o evaluare a nevoilor în materie de investiții pentru a accelera tranziția către energia curată și (ii) va prezenta o propunere de consolidare a capacității financiare a REPowerEU. Unele state membre au inclus deja investiții în domeniul marin și maritim în planurile lor REPowerEU. Aceste investiții includ: (i) ecologizarea și inovarea în domeniul pescuitului și acvaculturii; (ii)

⁸⁵ Această posibilitate este explicată mai detaliat în capitolul 5 din prezenta comunicare.

⁸⁶ Comisia Europeană, Direcția Generală Afaceri Maritime și Pescuit, „Studiu privind verificarea puterii motorului de către statele membre: raport final”, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2771/945320>.

⁸⁷ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters_en.

⁸⁸ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/.

⁸⁹ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/funding-climate-action/innovation-fund_en.

⁹⁰ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/recovery-and-resilience-facility_en.

⁹¹ Astfel cum s-a propus în scrisoarea de intenție care însoțește discursul privind starea Uniunii din 14 septembrie 2022.

⁹² COM(2022) 473 final.

ecologizarea și digitalizarea porturilor și a șantierelor navale; și (iii) transportul maritim ecologic. În acest scop, **Comisia invită statele membre să includă, în planurile lor naționale de redresare și reziliență, reforme și investiții legate de tranziția energetică și de energiile curate în acest sector.**

Pentru a promova un acces simplificat la informații privind finanțarea și pentru a identifica mai bine ce fonduri pot fi utilizate pentru a sprijini tranziția energetică și în ce mod, **Comisia va elabora un ghid și o bază de date specifice privind finanțarea din partea Uniunii și instrumentele de finanțare pentru tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii.** Comisia urmărește, de asemenea, să faciliteze accesibilitatea și utilizarea de către părțile publice și private a fondurilor existente care pot sprijini tranziția energetică. **Prin urmare, va promova asistența specifică la nivel regional și transfrontalier pentru a asigura corespondența între proiectele specifice și cele mai relevante fonduri pentru tranziția energetică a pescuitului și acvaculturii din UE.** Comisia va realiza acest lucru prin intermediul mecanismelor de asistență deja disponibile în cadrul diferitelor strategii pentru bazinele maritime⁹³. Pentru a facilita utilizarea fondurilor existente care pot sprijini tranziția energetică de către părțile publice și private din domeniul acvaculturii din UE, va fi necesară, de asemenea, cooperarea cu mecanismul recent instituit de asistență pentru acvacultură⁹⁴, care are ca scop: (i) să devină un „ghișeu unic” pentru diseminarea cunoștințelor, a expertizei tehnice și a informațiilor privind acvacultura sustenabilă (inclusiv un ghid privind finanțarea UE și o bază de date cu proiecte finanțate de UE în acest sector); și (ii) să facă schimb de bune practici privind acvacultura sustenabilă în UE.

Tranziția energetică trebuie, de asemenea, să fie stimulată și sprijinită prin investiții private, în special prin proiecte pentru care accesul la finanțare publică este limitat sau insuficient. În ultimii ani, Comisia a elaborat programe și instrumente de finanțare pentru a atrage investitori privați și a reduce riscurile, facilitând în același timp adoptarea de investiții inovatoare, cum ar fi programul InvestEU⁹⁵ și Fondul BlueInvest lansat în parteneriat cu Fondul European de Investiții (FEI⁹⁶).

Programul InvestEU⁹⁷ permite finanțarea privată prin intermediul garanțiilor financiare pentru a sprijini conceperea unor instrumente de partajare a riscurilor cu sectorul privat și, prin urmare, de creștere a resurselor pentru investiții în tehnologii climatice, de mediu și energetice curate, inclusiv pe nave și în siturile în care se practică acvacultura. Toate cele patru componente ale acestui program⁹⁸ pot fi deja utilizate pentru a sprijini tranziția energetică.

⁹³ <https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/projects/black-sea-assistance-mechanism>; <https://atlantic-maritime-strategy.ec.europa.eu/en/contact-us/assistance-mechanism-atlantic-action-plan>; <https://westmed-initiative.ec.europa.eu/assistance-mechanism/>.

⁹⁴ https://cinea.ec.europa.eu/news-events/news/new-aquaculture-assistance-mechanism-support-eu-sustainable-aquaculture-2022-07-29_en.

⁹⁵ https://investeu.europa.eu/index_en.

⁹⁶ https://www.eif.org/what_we_do/equity/news/2022/commission-and-eif-agree-to-mobilize-500-million-with-new-equity-initiative-for-blue-economy.htm.

⁹⁷ https://investeu.europa.eu/index_en.

⁹⁸ Investiții sociale și competențe; infrastructură sustenabilă; IMM-uri; și cercetare, inovare și digitalizare.

În 2022, Comisia și FEI au lansat un produs dedicat economiei albastre⁹⁹: InvestEU Economia albastră. Această inițiativă va mobiliza 500 de milioane EUR pe o perioadă de șapte ani (2021-2027), ceea ce, împreună cu capitalul privat, va avea ca rezultat o finanțare de risc de până la 1,5 miliarde EUR pentru IMM-urile inovatoare și cu potențial investițional din economia albastră de către intermediari, cum ar fi fondurile cu capital de risc. Inițiativa este deschisă mai multor proiecte și întreprinderi, inclusiv întreprinderilor care lucrează la noi tipuri de nave curate sau la modernizarea navelor existente prin implementarea de tehnologii cu emisii scăzute și cu emisii zero.

În plus, platforma BlueInvest a UE¹⁰⁰ va acționa pentru a sprijini rezerva de proiecte¹⁰¹, pentru a ajuta IMM-urile să navigheze în limitele opțiunilor de finanțare și pentru a consolida ecosistemul de finanțare. Platforma BlueInvest va realiza acest lucru continuând să ofere **sprijin specific pentru pregătirea pentru investiții și acces la finanțare pentru IMM-uri** și întreprinderile nou-înființate. Acest sprijin se va axa pe: (i) accelerarea tehnologiilor, soluțiilor și modelelor de afaceri inovatoare și sustenabile și (ii) sprijinirea transformării sectorului. Aceasta va conferi vizibilitate tranziției energetice și oportunităților de investiții aferente, inclusiv tranziției energetice în sectorul pescuitului și acvaculturii. Platforma BlueInvest va realiza acest lucru prin: (i) evenimentele sale de prezentare și de stabilire de contacte, ateliere tematice și seminare online; (ii) comunitatea sa online și (iii) programul său de consolidare a capacităților pentru investitori. Platforma BlueInvest are ca obiectiv realizarea de investiții în valoare de un miliard de euro pentru economia albastră durabilă până în 2024.

Comisia va publica, de asemenea, un raport privind investitorii BlueInvest la începutul anului 2023, care va evidenția principalele tehnologii care sprijină tranziția verde și digitală și oportunitățile de investiții conexe pentru investitorii de capital în IMM-uri și întreprinderi nou-înființate care fac parte din rezerva de proiecte BlueInvest¹⁰². În septembrie 2022, a fost realizat un sondaj în rândul a 87 de investitori de capital de risc și de capital privat pentru a colecta date pentru acest raport privind investitorii. Sondajul a identificat deja o intenție combinată din partea acestor investitori de a investi în total 2,14 miliarde EUR până în 2030¹⁰³, inclusiv în întreprinderi care oferă soluții și tehnologii pentru tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii¹⁰⁴.

⁹⁹ În cadrul produsului comun de capital CDI pentru IMM-uri al InvestEU.

¹⁰⁰ <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/frontpage/1451>.

¹⁰¹ <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/pipeline/projects/4361>.

¹⁰² Aceasta cuprinde peste 330 de întreprinderi inovatoare și cu potențial ridicat în domeniul economiei albastre.

¹⁰³ Aceste cifre vor fi în continuare consolidate și vor fi incluse în raportul privind investitorii BlueInvest, care urmează să fie lansat cu ocazia Zilei BlueInvest din 9 martie 2023. Raportul, care analizează 10 sectoare ale economiei albastre, va include, de asemenea, cercetări aprofundate privind transportul maritim ecologic și modernizarea navelor.

¹⁰⁴ Pescuit, acvacultură, biotehnologii albastre, construcții navale și reparații, transport maritim și porturi, energie din surse regenerabile albastră, tehnologie albastră și observarea oceanelor, turism maritim și de coastă, poluarea oceanelor și gospodărirea apelor, protecția și regenerarea zonelor de coastă și a mediului.

În 2023, Comisia:

- va ajuta în continuare statele membre să transpună angajamentele programelor lor finanțate din FEAMPA în investiții concrete pentru tranziția energetică în acest sector;
- va promova asistența specifică pentru a crea o corespondență între proiectele specifice și cele mai relevante fonduri pentru tranziția energetică a pescuitului și acvaculturii din UE prin intermediul mecanismelor de asistență din diferitele bazine maritime (de exemplu, Marea Baltică, Marea Neagră, Oceanul Atlantic și vestul Mării Mediterane);
- va îmbunătăți sprijinul specific pentru ca întreprinderile să fie pregătite pentru investiții și pentru a îmbunătăți accesul acestora la finanțare. Acest lucru se va realiza prin intermediul platformei BlueInvest a UE pentru a accelera tehnologiile și soluțiile întreprinderilor inovatoare din economia albastră (inclusiv pentru tranziția energetică a sectorului, în domenii precum transportul maritim ecologic și tehnologiile de modernizare);
- va elabora un ghid și o bază de date privind gama largă de instrumente de finanțare ale UE. Acest ghid și această bază de date vor oferi informații cu privire la oportunitățile de finanțare pentru sprijinirea proiectelor de inovare și a tranziției energetice în sectorul pescuitului și acvaculturii din UE;
- va explora împreună cu FEI și BEI modul în care: (i) se vor direcționa și se vor accelera în continuare împrumuturile în domeniul tehnologiilor pentru energie curată și în care (ii) se va mobiliza în continuare finanțarea din surse private pentru a sprijini dezvoltarea și adaptarea noii tehnologii pentru energie curată la bordul navelor și al siturilor în care se practică acvacultura.

Comisia invită statele membre:

- să prezinte abordări strategice și ambițioase în ceea ce privește investițiile în eficiența energetică în sectoarele lor naționale ale pescuitului și acvaculturii, atât din programele finanțate din FEAMPA, cât și din alte instrumente financiare disponibile ale UE;
- să utilizeze flexibilitatea din cadrul plafoanelor lor pentru capacitatea de pescuit, în cooperare cu sectorul, pentru a facilita realocarea capacității acolo unde este necesar pentru a permite adoptarea tehnologiilor pentru tranziția energetică a navelor;
- să includă în planurile lor naționale sprijinite prin Mecanismul de redresare și reziliență reforme și investiții legate de tehnologiile albastre și de energiile curate.

8. Tranziția energetică într-un context internațional

UE poate juca un rol de lider în tranziția energetică a pescuitului și acvaculturii la nivel internațional. Măsurile luate de UE vor reconfirma credibilitatea angajamentului său față de acțiunile internaționale în domeniul climei. Acestea sunt exemple concrete ale modului în care se pot promova pescuitul și acvacultura sustenabile și responsabile, în conformitate cu angajamentele pe care ni le-am asumat în cadrul principalelor foruri internaționale.

În plus, strategiile privind bazinele maritime și strategiile macregionale cu o componentă maritimă în cadrul convențiilor maritime regionale joacă, de asemenea, un rol esențial. Aceste strategii sunt deosebit de importante pentru promovarea unei „economii albastre” durabile și reziliente, deoarece evidențiază inovarea și cercetarea ca instrumente esențiale pentru dezvoltarea comunităților costiere și pentru pescuitul și acvacultura sustenabile. Prin urmare, UE ar trebui să promoveze tranziția energetică în domeniul pescuitului și acvaculturii, în cadrul

cooperării bilaterale și multilaterale cu țările din afara UE, inclusiv în cadrul organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului.

De asemenea, Comisia va acorda o atenție deosebită tranziției energetice a sectorului pescuitului și acvaculturii din țările vizate de politica de vecinătate și, în special, din cele implicate în procesul de aderare. Comisia va informa cu privire la oportunitățile de a avansa în tranziția energetică, iar țările implicate în procesul de aderare vor aborda modalitățile de integrare a tranziției energetice în procesul de aderare. Instrumentele în curs de elaborare pentru tranziția energetică, de exemplu, ghidul și baza de date planificate privind finanțarea din partea Uniunii și instrumentele de finanțare pentru tranziția energetică în sectorul pescuitului, sunt puse la dispoziția țărilor vizate de politica de vecinătate și a celor implicate în procesul de aderare.

La nivel mondial, există un cadru de reglementare al Organizației Maritime Internaționale (OMI) privind eficiența energetică a noilor nave¹⁰⁵. De asemenea, se lucrează la elaborarea unui nou set de măsuri concrete „pe termen mediu” pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și a unor orientări pentru navele care utilizează combustibili alternativi.

Cu toate acestea, pe termen scurt, costurile investițiilor în tranziția energetică nu ar trebui să dezavantajeze operatorii din UE în comparație cu concurenții care își desfășoară activitatea în temeiul unor politici și reglementări mai puțin exigente în materie de reducere a energiei. La nivel internațional, UE, în conformitate cu agenda privind guvernanța internațională a oceanelor¹⁰⁶, va continua să pledeze pentru: (i) un nivel mai ridicat de ambiție în strategia OMI privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu ocazia viitoarei sale revizuirii, promovând obiectivul său ambițios de eliminare treptată a emisiilor până în 2050 și (ii) o combinație a unui standard global privind combustibilii cu emisii de gaze cu efect de seră cu o măsură bazată pe piață pentru combustibilii din surse regenerabile, cu emisii scăzute și zero de gaze cu efect de seră.

Utilizând cadrul de orientare al OCDE pentru coerența politicilor¹⁰⁷, UE va promova coerența dintre tranziția energetică în domeniul pescuitului și acvaculturii, pe de o parte, și principalele politici de dezvoltare, pe de altă parte. Principalele domenii între care trebuie asigurată coerența sunt: (i) tranziția energetică; (ii) politicile UE de reducere a sărăciei și de securitate alimentară în țările în curs de dezvoltare și (iii) biodiversitatea UE și „Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării apei, aerului și solului”¹⁰⁸ și obiectivele sale de mediu. Acest lucru va susține spiritul de coerență al Pactului verde european. Se va acorda o atenție deosebită dezvoltării biocombustibililor și politicilor care promovează biocombustibilii drept combustibili alternativi în domeniul pescuitului și acvaculturii, asigurându-se, în același timp, evitarea efectelor negative asupra securității alimentare și a biodiversității la nivel mondial. Acest lucru va fi sprijinit, de asemenea, de acțiunile din cadrul recente inițiative a UE privind algele¹⁰⁹, care sunt legate de dezvoltarea standardelor industriale și care alocă noi eforturi de cercetare în cadrul programului Orizont Europa biocombustibililor pe bază de alge.

¹⁰⁵ <https://www.imo.org/en/ourwork/environment/pages/technical-and-operational-measures.aspx>.

¹⁰⁶ JOIN(2022) 28 final.

¹⁰⁷ <https://www.oecd.org/gov/pcsd/pcsd-framework.htm>.

¹⁰⁸ COM(2021) 400 final.

¹⁰⁹ COM(2022) 592 final.

Comisia va continua să promoveze activitatea și schimburile de bune practici privind tranziția energetică pentru sectorul pescuitului și acvaculturii în cadrul principalelor organizații internaționale (OCDE, OMI și FAO). Mai exact, Comisia va colabora cu Comitetul pentru pescuit al OCDE pentru a îmbunătăți bazele analitice ale dezbaterii în cadrul politicii internaționale în domeniul pescuitului și acvaculturii. Acest lucru se va realiza prin organizarea de discuții strategice specifice și prin furnizarea de date, analize de politică și consiliere, în special cu privire la analizele cost-beneficiu pentru noile tehnologii.

Începând din 2023, Comisia:

- va promova analiza și discuțiile legate de tranziția energetică în acest sector în cadrul Comitetului pentru pescuit al OCDE;
- va pleda pentru creșterea nivelului de ambiție în ceea ce privește reducerea emisiilor de GES în strategia OMI, în combinație cu un standard global privind combustibilii cu emisii de GES cu o măsură bazată pe piață pentru combustibilii din surse regenerabile, cu emisii scăzute și zero de gaze cu efect de seră;
- va promova activitățile și schimburile de bune practici privind tranziția energetică pentru sectorul pescuitului și acvaculturii în cadrul organizațiilor internaționale (de exemplu, OCDE, OMI, FAO).

9. Concluzii

Acum este momentul să începem să construim viitorul sectorului pescuitului și acvaculturii și să ne asumăm ambițiile îndrăznețe. Criza energetică fără precedent a demonstrat cât de vitală este accelerarea ritmului tranziției energetice și asigurarea sustenabilității și rezilienței economice a sectorului. Prezenta comunicare este în concordanță atât cu planul de acțiune pentru protejarea și refacerea ecosistemelor marine pentru un pescuit sustenabil și rezilient, cât și cu Comunicarea privind funcționarea PCP. Comunicarea prezintă viziunea și propunerile Comisiei de promovare a tranziției către sustenabilitate în sectorul pescuitului și acvaculturii. Tranziția în acest sector va sprijini, de asemenea, obiectivele UE privind energia durabilă, autonomia strategică și o economie a UE neutră din punct de vedere climatic și fără poluare până în 2050.

Acest sector a fost afectat până acum de stimulentele insuficiente pentru accelerarea tranziției energetice. Unele dintre motive au fost: (i) lipsa unor tehnologii accesibile, răspândite la scară largă și mature care să poată înlocui dependența actuală de combustibilii fosili; (ii) incertitudinea cu privire la alegerea tehnologiilor în contextul activelor costisitoare și cu durată lungă de viață (nave și infrastructuri de buncherare) și (iii) lipsa unei finanțări publice și private suficiente pentru tranziția în acest sector. Pentru a putea acționa acum este nevoie de o cooperare solidară și extraordinară și de un răspuns din partea tuturor părților interesate din acest sector, inclusiv a autorităților naționale și regionale.

Tranziția energetică în sectorul pescuitului și acvaculturii poate avea succes numai dacă există un angajament suficient și o cooperare strânsă în vederea realizării acestei noi viziuni. Comisia va colabora îndeaproape cu toate părțile interesate prin intermediul noului PTE, printre care: industria (inclusiv întreprinderile mici); constructorii de nave; porturile; furnizorii de energie; centrele de cercetare; mediul academic; autoritățile statelor membre de la toate nivelurile de guvernare; instituțiile naționale; ONG-urile și publicul larg. Comisia este pregătită și dorește să

dezvolte o cooperare mai strânsă în acest domeniu cu Parlamentul European, Consiliul și alte instituții ale UE.

Împreună cu părțile interesate, Comisia va continua să depună eforturi pentru a propune obiective intermediare pentru tranziția energetică în acest sector, care să fie susținute de date și dovezi științifice. Anual, Comisia va evalua punerea în aplicare a acțiunilor întreprinse în temeiul prezentei comunicări și va propune acțiuni suplimentare, dacă este cazul, pentru a sprijini în continuare tranziția energetică în acest sector, inclusiv în domeniile în care persistă lacune sau în care evoluțiile în curs necesită noi acțiuni de sprijinire a tranziției.